

Αρχιμ. Ιάκωβος Κανάκης: Λόγος περί του θανάτου

/ Γνώμες

«...άφησε τους νεκρούς να θάψουν τους νεκρούς τους...» (Μτ. 8,22)

Η τοποθέτηση και στάση του ανθρώπου έναντι του θανάτου είναι μια πανάρχαια υπόθεση.

Με τα αποτελέσματα της πτώσης έχουμε την φθορά και τελικά τον θάνατο ως μια πραγματικότητα στην ζωή κάθε ανθρώπου, όπως και στην ύπαρξη όλης της δημιουργίας. Παντού επικράτησε το σκοτάδι, ο πόνος, η λύπη, η θλίψη, το πένθος. Τα ίδια ισχύουν από τότε μέχρι και σήμερα. Ένας ολόκληρος κόσμος οδυνάται και η ανθρωπότητα πάντοτε κρέμεται σε μια κλωστή.

Γράφει ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Κανάκης

Πως αντιμετωπίζεται όμως αυτή η τραγική αλήθεια του θανάτου; Ο **άνθρωπος** το νιώθει ως ανάγκη να τοποθετηθεί πάνω σε αυτό το δύσκολο ζήτημα, γιατί το

βλέπει καθημερινά να υπάρχει δίπλα του σε οικείους, σε γνωστούς ή αγνώστους συνανθρώπους του.

Η φιλοσοφία, η ανθρωπολογία, η κοινωνιολογία και αρκετές άλλες επιστήμες ερεύνησαν και ερευνούν το ακανθώδες θέμα και αποφαινόμενοι με τον δικό τους τρόπο η καθεμιά. «Ο θάνατος είναι μια κοινή μοίρα», «είναι ένα τέλος κάθε αρχής», «είναι κάτι που με απάθεια χρειάζεται να σταθούμε μπροστά του». Αυτές και άλλες παρόμοιες τοποθετήσεις έχουν ακουστεί και υποστηριχτεί από ομολογουμένως αναγνωρισμένης φήμης επιστήμονες και ανθρώπους της διανόησης. Όμως, για πολλούς από εμάς, δεν μας φθάνει μια τέτοια αντιμετώπιση. Θέλουμε κάτι άλλο, μια αλήθεια πιο δυνατή που θα «αναπαύσει» τις ψυχές μας. Την «ανάπαυση» αυτή μας προσφέρει η θεολογία περί του θανάτου.

Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε αθάνατος, όμως ο εγωισμός του τον οδήγησε στον θάνατο. Έτσι, με μια απλή διατύπωση, ο θάνατος είναι και αποτελεί ένα « φάλτσο» στην δημιουργία, με ευθύνη του ανθρώπου. Ωστόσο, ήδη ακριβώς μετά την πτώση, δόθηκε από τον Θεό η υπόσχεση ότι τα πράγματα δεν θα παραμείνουν μαύρα και πένθιμα, αλλά θα επανέλθουν στο φως και στην χαρά με την έλευση κάποιου Μεσσία.

Γι' αυτόν μίλησαν τα βιβλία της **Παλαιάς Διαθήκης**, ακόμα περισσότερο η Καινή Διαθήκη, αλλά και οι άγιοι στην συνέχεια εξήγησαν το μεγάλο γεγονός της πρόσληψης από τον Χριστό της ανθρώπινης φύσης. Λαμβάνοντάς την όμως ο Χριστός την ανόρθωσε, την ζωογόνησε, την ύψωσε. Έδωσε και πάλι την δυνατότητα της εν Χριστώ αθανασίας.

Ο **Χριστός** ως νέος **Αδάμ** και η **Παναγία** ως νέα **Εύα** άλλαξαν και αλλάζουν την ροή της ιστορίας και επαναφέρουν την ανθρώπινη φύση στο πρότερό της κάλλος. Τι σημαίνει όμως αυτό για τον κάθε άνθρωπο; Για την καθημερινότητά του;

Σημαίνει απλά ότι όποιος πιστεύει στην **Σάρκωση, Σταύρωση, Ανάσταση** και **Ανάληψη του Χριστού** δεν πεθαίνει. Θα σταματήσει η καρδιά του να χτυπά, αλλά αν καλλιέργησε την ψυχή του και ένιωσε ότι ενώθηκε με τον Θεό, τότε δεν θα πεθάνει. Θα γίνει η αποσύνθεση του σώματός του, αλλά η ύπαρξή του θα συνεχίσει να ζει. Αυτό δεν είναι μια αυθαίρετη ιστορία την οποία βρήκε κάποιος για να απαντήσει στο ζήτημα του θανάτου, αλλά μια αλήθεια που αποκάλυψε και αποκαλύπτει ο ίδιος ο Θεός σε όσους είναι δεκτικοί, ικανοί και έτοιμοι για να την αποδεχθούν.

Μας κάνει εντύπωση το περιστατικό στην Καινή Διαθήκη με τον Χριστό και τον μαθητή του, ο οποίος του ζήτησε την άδεια για να πάει και να θάψει τον πατέρα

του. Ο Χριστός δεν αρνήθηκε την επιθυμία του, αλλά είπε χαρακτηριστικά «...άσε τους νεκρούς να θάψουν τους νεκρούς τους...» (Μτ. 8, 22). Εδώ μιλά για έναν θάνατο που υφίσταται όταν ο άνθρωπος είναι ακόμα στην επίγεια ζωή του. Είναι νεκρός ο άνθρωπος όταν δεν ζει με τον Θεό. Και επίσης δεν πεθαίνει όταν κατοικεί ο Θεός μέσα του.

Άρα, ο σωματικός θάνατος υπήρξε και υπάρχει και είναι μια συνέπεια του πνευματικού θανάτου. Δεν μιλάει η **Εκκλησία** και δεν υπόσχεται μια αιώνια μακαριότητα ή μια ατέρμονη κόλαση μετά τον θάνατο, αλλά καλεί και προτρέπει τον άνθρωπο να μην πεθάνει στην παρούσα ζωή. Να προλάβει να «ζήσει». Τον θέλει ζωντανό, χαρούμενο και δημιουργικό στην επίγεια ζωή του, και αυτή η χαρά να γίνει αιώνια μετά τον θάνατό του.

Η θεολογία της **Εκκλησίας** περί του θανάτου αποτυπώνεται τέλεια στα τροπάρια της νεκρώσιμης ακολουθίας. Μια νηφάλια και καλοπροαίρετη μελέτη της ακολουθίας αυτής μπορεί να μας δώσει τους βασικούς πυλώνες της **Ορθόδοξης Θεολογίας** περί του δύσκολου αυτού ζητήματος.

Η μελέτη θα δείξει ότι για τους ενωμένους με τον Θεό ανθρώπους ο θάνατος δεν φέρνει λύπη και στεναγμό, αλλά τελικά προσδιορίζεται και βιώνεται ως μια μακαρία μετάβαση από τα πρόσκαιρα προς τα αιώνια.